

GLASKAĆ (38) *vb impf*

W inf gła- (6) *BierEz*, *GliczKsiąż*, *RejWiz*, *BielSpr*, *ModrzBaz*, *Calag*, gła- (2) *HistAl*, *SkarŻyw*; *drugie a jasne*. ◊ *W pozostałych formach a pochylone*.

inf głaśkać (13). ◊ *praes 1 sg* głaśzczę (5). ◊ *3 sg* głaśzcze (7). ◊ *1 pl* głaśzcz(e)my (1). ◊ *3 pl* głaśzczą (5). ◊ *praet 3 sg m* głaśkãł (2). ◊ *imp 2 sg* głaśzcz (1). ◊ *con 1 sg m* bych głaśkãł (1). ◊ *impers praet* głaśkãno (1). ◊ *part praes act* głaśzcząc (2).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Gładzić, dotykać delikatnie ręką, muskać; demulcere, mulcere, palpare, permulcere, pertractare manibus, plaudere Cn* (20) :

głaśkać kogo, co (17): *Włpomniawłzy lwá teź przyiãł/ Láłkáwie go głałkác poczãł. BierEz Q3v; HistAl B; Abowiem márna zazdrość teź zwyczáiu pliego/ Wnet będye ieden wárczãł/ gdy głałzczą drugiego. RejWiz 174, 108v; RejFig Ee; BielKron 122v; Y około wáłá zás ieft rozność/ bo go drudzy ná doł głałzczą/ á drudzy/ wzgorę ieżã. GórnDworz L6; RejZwierc 49, 95v, 97; BielSpr 13v; POkiś ty/ bury koćie/ ná myłzách przeltawał/ [...] Byłeś w łáłce v ludzi/ y głałkanoć fkorę KochFr 117; KochSob 59; KlonWor 35. Cf głaśkać kogo za co; co czym, Zwrot.*

głaśkać kogo za co (1): *Lofie/ Lánie/ Ielenie/ Sárny/ Dániele/ [...] Głałzcze ie kto chce chodząc/ zá vłzy/ zá rogi. RejWiz 24v.*

głaśkać co czym (1): *Co wiedzieć co nam myłłá niewierni Pogáni/ Tã rękã głałzcze brode á s tyłu ćie ráni. BielSpr c2.*

głaśkać po czym (3): *potrzeba położywłzy [dziecię] ná łonie wznak ie nachylić/ á po grzbiecie leguczko głałkác. FalZioł V 35v, V 35; HistAl B.*

W charakterystycznych połączeniach: głaśkać konia, psa, psow (3), *skorę* (2); *głaśkać po grzbiecie* (2), *po łonku; głaśkać łagodnie, łaskawie*.

Zwrot: »głaśkać brode« [szyk zmienny] (2): *BielSpr c2; Skoro to nieprzyiãciel ludzki vłtyłzãł: poczãł obłápiác Theophilá/ y brode ie^{go} głałkác/ mowiac SkarŻyw 171.*

Szereg: »głaśkać, múśkać« (1): *každy człowyek w fludze godnem á w wczonem człowyeku woli fie kochác nizeli pfow głałkác/ mułkác GliczKsiąż N6v.*

2. *Koić, łagodzić, uspokajać; pochlebiać komu; mulcere BartBydg, Mącz, Calag, Cn; mitigare BartBydg, Calep; adulare, blandiri, lenire BartBydg, Cn; delectare BartBydg; complacere Mącz; demulcere Calag; demitigare Calep; addere lenimen, assentire, commutare, delenire, interconciliare, oblenire, palpare, parasitari, prolectare a. titillare sensus Cn* (17) :

a. *W odniesieniu do ludzi* (16) : *BartBydg 212, 227; BielKom C8; Mulceo, Głałzczę/ Błagam/ Kroćę/ pochlebiam/ Vśmierzam. Mącz 235c, 302c; O Co ná was Bog woła thu przez pioro moię/ Głałzcząc áćz nie ku myłli widzi łprawy twoie. PaprPan Cc3v; Calag 470a; Calep 303b.*

głaśkać kogo, co (5): *Szczeńście kogo głałzcze/ tego rádo zátrofzeże. BierEz M, M; Prož B; A toć ieft záiłte ludzi prawdziwie rządzić/ myłłam ich rołkázowác/ fercá głałkác [pectora mulcere]/ á wály nawáłności ich fłkromić y ćiłzyć. ModrzBaz 19v, 53v; CzechEp 7; Bo ták miárkowaný żywot/ dochodzi fwey ceny/ Gdy głałzczą frogość Marłowę łágodne Kámoeny. KlonŻal A2v. Cf głaśkać kogo czym.*

głaskać kogo czym (1): y niektorzy z księżey pochlebcy (ktorzy fwym ięzykiem fłuchácie fwe głafzeżąc zábijáią ie) Bifkupowi ftolice Apoftolſkiey pochlebuiąc: fkarżyli fię ná tego S. SkarŻyw 212.

W porównaniu (1): Náftal [!] záfię we włofzech on Oćiec náfwiećfzy/ Nad ktorego ná świećie nie ieft żadęn więczłzy. Ten mię fpzodku iák Oćiec fyná fwego głafkał Prot B.

b. *W odniesieniu do zjawisk: uśmierzać, uspokajać [co] (1) : Pan BOG vsmierza morze porufzone/ Y Aquilony głafzcze záiuſzone. KlonFlis B3v.*

3. *Upiększać, zdobić co (1) : Como, Ochędożam/Głafzczę/ Przipráwiam. Mącz 61d.*

Synonimy: 1. muskać; 2. błagać, jednać, koić, krocić, łagodzić, pochlebiać, przepraszać, skromić, uskramiać, uspokajać, uśmierzać, zmiękczać; 3. gładzić, ochędożać, piększyć, przybierać, przyprawiać, zdobić.

Formacje współrdzenne: ogłaskać, pogłaskać, przygłaskać, ugłaskać, wygłaskać, zagłaskać; ogłaskiwać; pogłaskować, przygłaskować; ugłaskawać.

Cf GŁASKANIE, GŁASKANY, GŁASZCZĄCY, [GŁASZCZONY]